

TARTALOM

Köszönetnyilvánítás	7
EGY EZERÉVES MÚLT	9
Az integráció kihívása	13
A múlt elfoglalása	25
Múltat írni, emlékművet építeni: a nemzeti kultúrák megalkotása a 19. századi Európában	25
A millenniumi eszme	30
Eszméből valóság: a millenniumi ünnepek	33
A millennium kiterjesztése a vidékre: Thaly Kálmán és emlékművei	37
VÁROSOK	44
Pozsony	46
„Mi csupán pozsonyiak vagyunk”	47
„Pozsony néhány évtizeden belül teljesen magyar jellegű kinézetet fog öltetni”	52
Ortodox sziget egy modern városban	58
A második főváros és a bástya a határon: városolvasatok és reprezentációk	61
A múlt dicsősége és a Porta Hungarica: a vár olvasatai	65
Nyitra	68
„A város ma határozottan magyar jellegű”	69
Morvaország hosszú árnyéka: a város olvasatai	77
Munkács	81
Útban a keresztény magyar társadalom felé	82
A tradíció védelmezői: a munkácsi zsidóság	86
„Munkács a magyarok bölcsője volt”: a vár és a város olvasatai	90
Brassó	94
Egy város, három társadalom	95
A Varázshegy árnyékában: a város olvasatai	108
Pannonhalma és Pusztaszer	113
A nyugati civilizáció magyarországi bölcsője: a kolostor olvasatai	113
A magyar alkotmányosság és szabadság bölcsője: a romok olvasatai	116

Zimony	120
Nemzeti integrációk egy sokszínű határvárosban	121
Egy határváros olvasatai	129
A városok és a nemzeti integráció	131
Első tényező: társadalmi szerkezet a premodernitásban	131
Második tényező: a nacionalizmus mint érzelmi vonzerő	133
Harmadik tényező: a modernitás percepciója	135
A KŐBE ÉS BRONZBA VÉSETT MAGYAR ÁLLAMESZME	138
Prológos: a millennium ezernyi arca	138
Az ezeréves múlt ünneplése	138
A helyi millenniumi ünnepségek	145
Jelek az örökkévalóságunk	152
„Eddig német, s ne tovább!": a dévényi emlékmű	155
„Gondoskodtam a tót atyafiakról is": a nyitrai emlékmű	158
„A magyar szabadság dicső bástyája": a munkácsi emlékmű	161
„Az állameszmének a nemzetiségi vidékeken ajánlott symbolizálása": a brassói emlékmű	166
„A pannoni hegyre fellovagló Árpádot juttatja eszünkbe": a pannonhalmi emlékmű	174
„Ama szent hely, hol alkotmányunk született": a pusztaszeri emlékmű	176
„Csak a Száváig, ne tovább!": a zimonyi emlékmű	178
A város és a táj elfoglalása	181
A millenniumi emlékművek a nyilvános térben, 1896–1918	185
Árpád és Mária Terézia	186
A magányos turul	190
Az egyeduralgoló Árpád	191
Árpád és Honterus	193
Árpád és Asztrik	197
Versenyfutás Árpádért	198
Árpádból Hunyadi	201
Epilógus: a „nagy háború" után	202
Konklúzió: Árpád és a város	206
BIBLIOGRÁFIA	211
AZ ILLUSZTRÁCIÓK JEGYZÉKE	240
TÁRGYMUTATÓ	242
SZEMÉLYNÉVMUTATÓ	245
HELYNÉVMUTATÓ	248